

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	5
ROZDZIAŁ I	
WOJSKOWOŚĆ POLSKA W LATACH 1864—1914 (Janusz Wojtasik)	7
Źródła i literatura	7
Ogólna charakterystyka okresu	10
Polska myśl wojskowa na emigracji w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XIX w.	17
Wojskowe przyczyny upadku powstania styczniowego	17
Historyczna konieczność odbudowy Polski	17
Dogmat powstania o własnych siłach	18
Powstanie jako rewolucja społeczna	19
Prace wojskowe nad przygotowaniem powstania	20
Zagadnienia teorii wojennej. Plany powstania narodowego	22
Koncepcje militarne Hotelu Lambert	27
Polacy w konfliktach zbrojnych w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XIX wieku	29
Wystąpienie zbrojne Polaków nad jeziorem Bajkał w 1866 r.	29
Polacy w wojnie prusko-austriackiej i austro-włoskiej 1866 r.	30
Polacy w armii pruskiej i austriackiej	30
Próby formowania legionu polskiego we Włoszech	32
Formowanie pułku „Krakusów” w Galicji	34
Polacy w wojnie prusko-francuskiej 1870—1871	35
Polacy w armii pruskiej	35
Polacy w armii francuskiej	36
Polacy w Komunie Paryskiej	39
Polskie formacje wojskowe w Komunie Paryskiej	47
Polacy w wojnie rosyjsko-tureckiej 1877—1878	48
Polacy w armii rosyjskiej	48
Zabiegi o utworzenie oddziałów polskich w Turcji. Próby wywołania powstania zbrojnego w kraju	50
Polacy na kontynencie amerykańskim	55
Odrodzenie idei walki zbrojnej o niepodległość kraju w końcu XIX w.	60
Kwestia niepodległości i walki zbrojnej w programach pierwszych polskich socjalistów	60
Dwa nurty w polskim ruchu robotniczym a problem walki o niepodległość	62
Klasy posiadające wobec walki zbrojnej o niepodległość	64
Utworzenie Skarbu Narodowego Polskiego, Związku Młodzieży Polskiej „Zet” i Ligi Polskiej	66
Powstanie Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego	67

Ruch ludowy wobec zagadnienia niepodległości i walki zbrojnej	67
Problem walki zbrojnej w okresie wojny rosyjsko-japońskiej i rewolucji lat 1905—1907	68
Udział Polaków w wojnie rosyjsko-japońskiej 1904—1905	68
Polskie ugrupowania polityczne w zaborze rosyjskim wobec wojny	70
Zagadnienie powstania zbrojnego w Polsce w ujęciu PPS	71
Rewolucja 1905—1907 na ziemiach polskich i jej aspekty wojskowe	76
Powstanie w Łodzi (23—24 VI 1905) jako przykład żywiołowego wystąpienia mas robotniczych	76
Organizacja Bojowa PPS w dobie rewolucji (1905—1907)	81
Akcja pod Rogowem 8 XI 1906 jako przykład taktyki walki drużyn bojowych	90
Wojskowa działalność SDKPiL w okresie rewolucji 1905—1907	94
Ruch partyzancki na wsi w Królestwie Polskim 1905—1907	97
Polskie organizacje wojskowe przed pierwszą wojną światową (1908—1914)	98
Geneza polskiej akcji niepodległościowej	98
Związek Walki Czynnej i Związki Strzeleckie	100
Powstanie zarzewiackiego ruchu wojskowego („Armia Polska”, Polskie Drużyny Strzeleckie i Tajny Skauting)	102
Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół”	106
Towarzystwo Tomasza Zana	108
Drużyny Bartoszewskie	108
Polskie organizacje paramilitarne	110
Skład społeczny	110
Umundurowanie	110
Uzbrojenie	111
Wyszkolenie	111
Próby zjednoczenia polskiego ruchu wojskowego w latach 1912—1913	112
Powstanie Polskiego Skarbu Wojskowego i Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych	114
Powołanie wspólnej Komendy Naczelnej organizacji strzeleckich	115
Polskie piśmiennictwo wojskowe (1864—1914)	116
Wnioski	118

ROZDZIAŁ II

WOJSKOWOŚĆ POLSKA PODCZAS PIERWSZEJ WOJNY ŚWIATOWEJ

(1914—1918)

(Mieczysław Wrzosek)	121
Stan badań	121
Ogólna charakterystyka okresu	127
Ziemie polskie jako teatr działań militarnych w czasie wojny	132
Polacy w armiach państw zaborczych	134
Polskie formacje wojskowe o orientacji przeciwrosyjskiej	136
Społeczeństwo polskie po wybuchu wojny	136
Legiony Polskie	140
Poczynania organizacyjne (sierpień 1914—kwiecień 1917)	140
Struktura organizacyjna formacji legionowych	145
Kadry	150
Uzbrojenie, wyposażenie i zaopatrzenie	152
Wyszkolenie i taktyka	156
Działania bojowe	158
Polska Organizacja Wojskowa	169
Polski Korpus Posiłkowy	176
Polska Siła Zbrojna (<i>Polnische Wehrmacht</i>)	183
Polskie formacje wojskowe w Rosji (1914—1920)	190
Formacje narodowe	190

Legion Puławski, Legion Lubelski i szwadrony ułanów	190
Brygada Strzelców Polskich i Dywizja Strzelców Polskich	192
Polskie formacje w Rosji po obaleniu caratu	194
Uzbrojenie i wyposażenie	203
Wyszkolenie i taktyka	204
Działania bojowe	205
Formacje rewolucyjne (maj 1917—1920)	209
Polskie formacje wojskowe na Zachodzie (sierpień 1914 — kwiecień 1919)	214
Bajończycy i rueilczycy	214
Armia Polska we Francji	216
Ocena polskiego wysiłku militarnego w czasie pierwszej wojny światowej	223

ROZDZIAŁ III

WOJSKO POLSKIE W DOBIE NARODZIN DRUGIEJ RZECZYPOSPOLITEJ

(1918—1921) (Mieczysław Wrzosek)	227
Stan badań	227
Sytuacja międzynarodowa	233
Położenie strategiczne Polski	244
Rozwój sztuki wojennej	248
Siły zbrojne i ich rola w aparacie państwowym	252
Budżet wojska	252
Koncepcje strukturalno-organizacyjne	254
Organizacja najwyższych władz wojskowych	259
Terytorialne władze wojskowe	266
Kadry	270
Generalicja	270
Korpus oficerski	271
Korpus podoficerski	273
Szeregowi żołnierze	273
Szkolenie sił zbrojnych	274
Uzbrojenie i wyposażenie	279
Rodzaje wojsk i służb	287
Piechota	287
Kawaleria	293
Artyleria	294
Broń pancerna	295
Saperzy i grupy fortyfikacyjne	296
Łączność	296
Lotnictwo	297
Wojska kolejowe	298
Wojska samochodowe	299
Tabory	299
Flotylla	299
Bataliony etapowe, wartownicze i jednostki garnizonowe	301
Służby	302
Struktura operacyjno-taktyczna wojsk liniowych	302
Działania wojenne w latach 1918—1921	307
Walki polsko-ukraińskie (listopad 1918 — kwiecień 1919) i wstępne działania zbrojne polsko-radzieckie	307
Operacje na teatrze litewsko-białoruskim	317
Finał polsko-ukraińskiego konfliktu zbrojnego	319
Wydarzenia wojenne na południowo-zachodnich, zachodnich i północnych rubieżach ziem polskich (listopad 1918 — czerwiec 1919)	322

Zaczepekne operacje Wojska Polskiego na wschodnim teatrze działań wojennych (lipiec 1919 — marzec 1920)	339
Pierwsze powstanie śląskie	342
Odzyskanie Pomorza	345
Rozwój wydarzeń na Wschodzie	346
Wyprawa kijowska i działania odwrotowe wojsk polskich (25 kwietnia — 5 sierpnia 1920)	348
Decydujące bitwy	368
Drugie powstanie śląskie	377
Militarny finał wojny polsko-radzieckiej	378
Trzecie powstanie śląskie	385

ROZDZIAŁ IV

WOJSKOWOŚĆ POLSKA W LATACH 1921—1926 (Mieczysław Cieplewicz i

Piotr Stawecki)	393
Literatura i źródła 1921—1939 (Piotr Stawecki)	393
Ogólna charakterystyka okresu (Piotr Stawecki)	406
Sytuacja gospodarcza	406
Stosunki wewnątrzpolityczne	408
Stosunki zewnętrzne	409
Położenie strategiczne	412
Struktura organizacyjna sił zbrojnych (Piotr Stawecki)	413
Demobilizacja i przejście na stopę pokojową	413
Konstytucja 1921 r. a siły zbrojne	416
Naczelne władze wojskowe	417
Terytorialne władze wojskowe	420
Dyslokacja	421
Budżet	423
Rozwój sztuki wojennej (Piotr Stawecki)	424
Myśl wojskowa	424
Doktryna wojenna	426
Plany mobilizacyjne i plan rozwoju sił zbrojnych (Piotr Stawecki)	426
Plany operacyjne (Piotr Stawecki)	429
Kadry (Piotr Stawecki)	431
Generalicja	431
Korpus oficerski	433
Podoficerowie zawodowi	434
Żołnierze służby zasadniczej	434
Szkolenie sił zbrojnych (Mieczysław Cieplewicz)	436
Budowa przemysłu zbrojeniowego (Mieczysław Cieplewicz)	443
Rodzaje wojsk (Mieczysław Cieplewicz)	450
Piechota	450
Artyleria	453
Kawaleria	456
Wojska pancerne	460
Wojska samochodowe	463
Wojska saperskie	464
Wojska łączności	467
Lotnictwo i obrona przeciwlotnicza	470
Marynarka wojenna	476
Korpus Ochrony Pogranicza	480
Służby (Mieczysław Cieplewicz)	483
Służba poborowa	483
Służba remontu	485
Służba intendentury	485

Służba uzbrojenia	486
Służba zdrowia	488
Służba weterynaryjna	489
Służba taborowa	490
Służba budownictwa	491
Służba sprawiedliwości	492
Służba duszpasterska	494
W n i o s k i	496

ROZDZIAŁ V

WOJSKOWOŚĆ POLSKA W LATACH 1926—1935 (Piotr Stawicki)	499
Ogólna charakterystyka okresu	499
Sytuacja polityczno-społeczna	499
Sytuacja gospodarcza	503
Polityka zagraniczna	504
Położenie strategiczne	507
Struktura organizacyjna sił zbrojnych	508
Najwyższe władze wojskowe	508
Inspektoraty armii	510
Sztab Generalny	513
Ministerstwo Spraw Wojskowych	514
Władze terytorialne	515
Plan mobilizacyjny	516
Sztuka wojenna	518
Myśl wojskowa marszałka Piłsudskiego	518
Plany i studia obronne	520
Kadry	526
Generalicja	526
Korpus oficerski	527
Korpus podoficerów zawodowych	530
Kształcenie i szkolenie sił zbrojnych	532
Szkolnictwo wojskowe	532
Wyższa Szkoła Wojenna	532
Szkoły podchorążych	534
Korpusy Kadetów	535
Szkoły podoficerów zawodowych	535
Szkoły podchorążych rezerwy	536
Centra wyszkolenia	536
Szkolenie sił zbrojnych	539
Regulaminy	540
Przemysł wojenny	541
Fabryki broni	543
Fabryki amunicji	543
Fabryki prochów	544
Fabryki lotnicze	544
Państwowe Zakłady Inżynierii	545
Inne działy	546
Budżet wojskowy	547
Rodzaje wojsk	549
Piechota	549
Kawaleria	555
Artyleria	558
Broń pancerna	563
Wojska inżynieryjno-saperskie	569

Wojska łączności	573
Lotnictwo	575
Obrona przeciwlotnicza	578
Marynarka wojenna	580
Korpus Ochrony Pogranicza	585
Służby	586
Wnioski	589

ROZDZIAŁ VI

WOJSKO POLSKIE WOBEC PERSPEKTYWY ZAGROŻENIA WOJENNEGO

1935—1939 (Andrzej Rzepniewski)	592
Ogólna charakterystyka okresu	592
Położenie strategiczne	598
Rozwój sztuki wojennej	602
Plany operacyjne „Wschód” i „Zachód” na tle polskiej doktryny wojennej	611
Rola sił zbrojnych w aparacie państwowym i ich struktura organizacyjna	622
Plan modernizacji i rozbudowy sił zbrojnych 1937—1942 i jego podstawy finansowe	633
Kadry	639
Szkolenie sił zbrojnych	644
Uzbrojenie i wyposażenie sił zbrojnych	655
Rodzaje wojsk i służb	662
Piechota	664
Kawaleria	667
Artyleria	672
Broń pancerna	679
Wojska saperskie. Umocnienia	685
Wojska łączności	691
Lotnictwo i obrona przeciwlotnicza	697
Marynarka wojenna i obrona Wybrzeża	708
Korpus Ochrony Pogranicza i Straż Graniczna	716
Obrona Narodowa i organizacje paramilitarne	719
Służby	723
Brygada Międzynarodowa im. Jarosława Dąbrowskiego w hiszpańskiej wojnie domowej 1936—1939	730
Bezpośrednie przygotowania wojenne na szczeblu władz naczelnych i armii w okresie „wojny nerwów”	735
Wnioski	753

ROZDZIAŁ VII

POLSKA I JEJ SIŁY ZBROJNE W ROKU 1939 NA TLE INNYCH PAŃSTW

EUROPEJSKICH (Andrzej Rzepniewski)	763
CHRONOLOGIA WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ Z LAT 1864—1939 (Piotr Stawecki)	815

WYKAZ WYKORZYSTANYCH ŹRÓDEŁ I OPRACOWAŃ (Piotr Stawecki,

Bożena Zielińska)	823
I. Bibliografie	823
II. Źródłoznawstwo	823
III. Źródła	825
A. Akta i listy	825
B. Wspomnienia i pamiątki	827
C. Dzieła teoretyczne i regulaminy	830
IV. Opracowania	831

A. Historia powszechna	831
B. Historia Polski	833
C. 1. Opracowania ogólne	883
2. Opracowania szczegółowe	833
3. Biografie	836
D. Historia Wojska Polskiego	837
1. Opracowania ogólne	837
2. Większe okresy	838
a) Okres 1864—1914	838
b) Okres 1914—1918	839
c) Okres 1918—1921	840
d) Okres 1918—1921—1939	842
INDEKS OSOBOWY (Jerzy Adam Radomski)	848
INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH (Jerzy Adam Radomski)	901
Spis ilustracji	945
Spis tabel i załączników	950
Spis szkiców	952